

לעילוי נשמת

אאמו"ר הגאון רבי דב בן רבי זלמן זצ"ל

נלב"ע כב שבט תשפ"ד

אמי מורתי הצדקנית מרת שיינא בת רבי ישראל שלום ע"ה

נלב"ע יד סיון תשע"א

פרשת משפטים תשפ"ה
שנה י"ד

גליון תקפ"ו - 586

בֵּית יִשְׂרָאֵל

דברי ישר

לקוטים, מוסרים ופרפראות בפשט וברדש

בפרשת השבוע ובענייני דיומא

בעריכת ישראל שלום דבורץ

מכון דברי ישר

האוכל טריפות להכעיס יאכלוהו הכלבים

וְאִנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּ לִי וּבִשֶׁר בְּשָׂדֵה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ לְכָלֵב תִּשְׁלַכּוּן אֹתוֹ כִּתֵּב הַשְּׁפָטִי כֹהֵן: וְאִפְשֶׁר לֹאמַר עַל דֶּרֶךְ הַפֶּשֶׁט לְכָלֵב תִּשְׁלַכּוּן אֹתוֹ, שְׂמִי שְׂאוּכַל טְרֵיפָה לְהַכְעִיס סוֹפוֹ שִׂיאֲכֹלוֹהוּ הַכְּלָבִים.
 כִּמוֹ שֶׁאִמְרוּ בַּמִּדְרָשׁ (וּלְקוֹט רַמַּז שֶׁנֶּ"ב) אָמַר רַבִּי אֵיִיבּוּ מַעֲשֵׂה בִּטְבַח אֶחָד בְּצַפּוּרֵי שְׁהִיָּה מֵאֲכִיל לְיִשְׂרָאֵל נְבִילוֹת וְטְרֵיפּוֹת פַּעַם אַחַת עֶרֶב יוֹם הַכַּפּוּרִים שְׁתֵּה וְנִשְׁתַּכֵּר עֲלֶיהָ לְרֹאשׁ הַגֵּג וּנְפַל וּמַת הַתַּחֲלִילוֹ הַכְּלָבִים מִלְּקַקִּים אֵת דַּמּוֹ בָּאוּ וְשָׂאֲלוּ אֶת רַבִּי חֲנִינָא הֵאֵם לִקְחַת אֹתוֹ מֵהַכְּלָבִים שֶׁלֹּא יִלְקַקּוּ אֶת דַּמּוֹ, אָמַר לֵהֵם רַבִּי חֲנִינָא, אִמְרָה הַתּוֹרָה וְאִנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּ לִי וּבִשֶׁר בְּשָׂדֵה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ לְכָלֵב תִּשְׁלַכּוּן אֹתוֹ, וְזֶה הִיא גּוֹזֵל הַכְּלָבִים וּמֵאֲכִיל לְיִשְׂרָאֵל, לָכֵן עֲזָבוּ אֹתוֹ וְאֵל תִּקְחוּהוּ מֵהַכְּלָבִים כִּי אֵת שִׁלְהֵם הֵם אוֹכְלִים.
 וְהַכְּתוּב יִדְרֵשׁ בְּאוֹפֵן הַזֶּה: טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ, כִּדִּי שֶׁלֹּא תִּיאָכְלוּ עַל יַדֵּי הַכְּלָבִים.

הכלב טוב מהאוכל טרפות ולכן הוא מאכל לכלב

לְכָלֵב תִּשְׁלַכּוּן אֹתוֹ (שְׁמוֹת כב, ט) לֹא תִשָּׂא שְׁמַע שְׂוֹא (שְׁמוֹת כג, א)
 נִסְמַכּוּ הַכְּתוּבִים זֶה לְזֶה וְדִרְשׁוּ עַל זֶה חַז"ל הַסְּמִיכוֹת (פְּסָחִים ק"ח).
 הַמִּסְפָּר לְשׁוֹן הָרַע רֵאזִי לְהַשְׁלִיכּוֹ לְכָלֵבִים שֶׁנֶּאֱמַר לְכָלֵב תִּשְׁלַכּוּן אֹתוֹ, וְסַמֵּיךְ לִיָּה לֹא תִשָּׂא שְׁמַע שׂוֹא.
 כִּתֵּב הָאֱלֹשִׁיךְ הַקֹּדֶשׁ וְרֵאזִי לְשִׁית לֵב עַל דְּבָרֵיהֶם מֵה זֶה הַיַּחֲסוּ הַצּוֹדֵק לְעוֹנֵשׁ הַהוּא אֲצֵל הָעוֹן.
 זֶה יוֹבֵן כִּמוֹ שֶׁאִמְרוּ חַז"ל (מְכִילֵת אֲשֶׁר מִשְׁפָּטִים פֶּרֶשָׁה כ) בֹּא וְרֵאֵה שְׂוֹאֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מִקְפַּח שֹׁכֵר שׁוֹם בְּרִיָּה, שְׁעַל יַדֵּי שְׁהַכְּלָבִים לֹא חֲרָצוּ אֵת יִשְׂרָאֵל לְשׁוֹנֵם בְּמִצְרַיִם נִתֵּן ה' שְׁכָרָם לְהַאֲכִילֵם הַטְּרֵיפּוֹת.
 וּבִיאֹר הָעֵנִין, לְמַדְנּוּ כִּי בִשְׂכָר שֶׁלֹּא פִתְחוּ פִיהֶם לְנִבּוֹחַ לְיִשְׂרָאֵל, אִף שֶׁבִּנְיָחַתָּם לֹא הָיוּ מִצְרִיִּים בְּפוֹעַל וְלֹא דוֹבְרִים שֶׁקֶר כִּי אִם לְהַרִים קוֹל נִגְדָם, הִיא שְׁכָרָם לְאֲכֹל הַטְּרֵיפּוֹת, וְזֶה רֵאֵה וְלֹא לִקְחַ מוֹסֵר וְחָרֵץ אֵת לְשׁוֹנוֹ וְסִיפֵר עַל יִשְׂרָאֵל לְשׁוֹן הָרַע, יִרְוֹד יִרְדַּ מִגְדָר הַכְּלָב הַנִּשְׁמֵר מִן הַמְדָה הַפְּחוּתָה הַהִיא.
 וַיִּדְוַע כִּי אֵין בְּעֵלֵי חַיִּים מֵאֲכִיל לְאָדָם אֲלֵא רַק מִפְּנֵי הַיּוֹת בְּנֵי אָדָם לְמַעַלָּה מֵעֲרֹכָם, כֹּאשֶׁר בְּעֵלֵי חַיִּים אוֹכְלִים עֹשֵׁב הַצּוֹמָה עַל הַיּוֹת בְּעֵלֵי חַיִּים מִדְּרָגָה לְמַעַלָּה הַיִּמְנוּ.
 וְזֶה יִהְיֶה סְמִיכוֹת הַכְּתוּבִים.
 רֵאֵה נָא כִּי נִיתְנָה הַטְּרֵפָה שְׂכָר הַכְּלָב שֶׁאֵינוּ בְּעַל בַּחֲרִירָה עַל אֲשֶׁר לֹא חָרֵץ לְיִשְׂרָאֵל לְאִישׁ אֵת לְשׁוֹנוֹ, עִם זֶה שֶׁבִּנְיָחַתוֹ לֹא הִיא מוֹצִיא שְׁמַע שׂוֹא וְלֹא מִיִּצֵר לְזוּלָתוֹ.
 וּמֵאֲשֶׁר נִיתֵן שְׂכָרוֹ עַל שֶׁלֹּא חָרֵץ אֵת לְשׁוֹנוֹ, שֶׁאֵן קָל וְחוֹמֵר בְּעֲצֻמָּךְ וְלֹא תִשָּׂא שְׁמַע שׂוֹא פֶן תִּגְרַע מֵעֲרֹכָם.
 כִּי כֹאשֶׁר מִי שֶׁהוּא גְרוֹעַ מֵעֲרֹךְ מִן זוּלָתוֹ - הוּא מֵאֲכִיל לוֹ, כֵּן בְּהִיּוֹתְךָ גְרוֹעַ מֵהַכְּלָב, תִּהְיֶה רֵאזִי לְהִיּוֹת מֵאֲכִיל לוֹ כְּטְרֵפָה שֶׁתִּהְיֶה רֵאזִי לְיֵאֲכַל מִמֶּנּוּ.

יהיה עם אמו ולא תחת אמו

כֵּן תַּעֲשֶׂה לְשֶׁרֶף לְצִאֲנָה שְׁבַעַת יָמִים יִהְיֶה עִם אִמּוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי תִתְּנֶנּוּ לִי (כב, ט)
 הַנְּצִי"ב בְּהַעֲמֵק דְּבַר מַעֲמִיד אֵל מוֹל הַכְּתוּב כֹּאן אֵת הַפְּסוּק בְּפִרְשַׁת אִמּוֹר שֶׁאִמְרַם שֶׁם שְׁבַעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ (וַיִּקְרָא כב, כז) וְכֹאן אִמְרַם יִהְיֶה עִם אִמּוֹ.
 וּבִיאֵר שֶׁבִּנְדָרִים וְנִדְבוֹת אֲסוּר לְהַקְדִּישׁן שְׁבַעַת יָמִים רֵאשׁוֹנִים, וְלָכֵן יִכּוֹל לְהִיּוֹת תַּחַת אִמּוֹ, אֲבָל כֹּאן שֶׁזֶה בְּכוֹר כִּבְר מִיִּצְיָאתוֹ לְאוֹיֵר הָעוֹלָם, הִרִי הוּא קְדוֹשׁ, וְעַל כֵּן צָרִיךְ לְהַרְחִיקוֹ מֵעֵט מֵאִמּוֹ כִּדִּי שֶׁלֹּא יָבֹא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ שֶׁהוּא קְדוֹשׁ בְּקְדוּשַׁת בְּכוֹר, אִמְנֵם לְהַפְרִידוֹ לְגַמְרֵי שֶׁלֹּא תִנִּיקֶנּוּ לֹא מִפְּרִידִים וְנִקְרָא יִהְיֶה עִם אִמּוֹ אֲבָל לֹא שִׁיחִיָּה תַּחַת אִמּוֹ לְגַמְרֵי.

גם לעני אסור

וְאִנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּ לִי וּבִשֶׁר בְּשָׂדֵה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ (כב, ט)
 כִּתֵּב רַבִּי אֲבֵרָהָם אֲבָן עֲזָרָא: בְּעַבּוֹר שֶׁהַזְּכִיר שׁוֹרֵךְ וְצִאֲנֵךְ שֶׁהֵם מוֹתָרִים לְאֲכִילָה, הַזְּהִיר עַל הַבִּשֶׁר שֶׁהוּא נִטְרָף שֶׁלֹּא לְאֲכֹלוֹ כִּלְל וְאִפְּיֵלוֹ אִם הוּא עֵנִי, לֹא יֵאֲכַל הַטְּרֵפָה, וְשֶׁלֹּא נַחֲשׁוּב כִּי אוֹלֵי הָעֵנִי יֵאֲכֹלֶנּוּ בְּעַבּוֹר עֵנִי.

אכילת איסור מולידה גסות הנפש

וְאִנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּ לִי וּבִשֶׁר בְּשָׂדֵה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ
 כִּתֵּב הַרְמַב"ן כִּי בְּאֲכִילַת דְּבָרִים הַמְּתוּעֵבִים וְשֵׂאִינִם נִקְיִים נוֹלַד בְּאָדָם עוֹבֵי וְגִסוֹת בְּנַפְשׁ, וּמִפְּנֵי שֶׁחַפֵּץ הַקַּב"ה שֶׁנִּשְׁתַּחֲוֶה אִנְשֵׁי קוֹדֶשׁ כִּדִּי שֶׁנִּשְׁתַּחֲוֶה רֵאזִיִּים לְדַבְּקָה בּוֹ שֶׁהוּא קְדוֹשׁ, לְפִיכֵךְ צִיּוּה שֶׁלֹּא נִגָּאֵל אֵת נַפְשׁוֹתֵינוּ בְּאֲכִילַת דְּבָרִים הַמְּתוּעֵבִים.
 אִמְנֵם מִדְּגִישׁ הַרְמַב"ן, כִּי יֵשׁ הַבְּדֵל בֵּין אִיסוּר אֲכִילַת שְׂרָצִים מִפְּנֵי שֶׁהֵם מְשַׁקְּצִים אֵת הַנַּפְשׁ, לְבֵין אִיסוּר אֲכִילַת טְרֵיפָה שֶׁאֵין בָּהּ שִׁיקוּץ, אֲבָל הַשְּׁמִירָה מֵאֲכִילַתָּהּ מְבִיאָה לְקְדוּשָׁה.

האוכל מאכלות אסורות מתרחק מה'

וְאִנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּ לִי
 רַבִּינוּ הַט"ז בְּפִירוּשׁוֹ עַל רַש"י דְּבָרֵי דוֹד, מְבֵאֵר לְדַבְּרֵי שֶׁאֵין כֹּאן צִיּוּי אֲלֵא שְׁמִירַת הַגּוֹף וְהַנַּפְשׁ מֵאֲכִילַת מֵאֲכֹלוֹת אֲסוּרוֹת זֶהוּ תְּנַאי מִצִּיּוּי אֲוִתִי לְהִיּוֹת קְדוֹשׁ, וְזֶה מִלְּשׁוֹנוֹ: אֵין כֹּאן צִיּוּי אֲלֵא תְּנַאי: אִם תִּהְיוּ קְדוֹשִׁים בְּפִרְיִשׁוֹת אֲכִילַת אִיסוּר אֵז 'תִּתְּהִיּוּ לִי'.
 דִּהְיִינוּ דְּעַל הַמֵּאֲכֹלוֹת הַאֲסוּרוֹת שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם כַּח הַטּוֹמָאָה, וּמִי שֶׁנִּדְבַק בְּטוֹמָאָה מִתְּרַחֵק מִן הַשִּׁי"ת, עַל כֵּן אִמְרַם רַש"י 'וְאִם לְאוֹ' אֲלֵא תֹאכְלוּ מֵאֲכֹלוֹת אֲסוּרוֹת 'אֵינְכֶם שְׁלִי' אֲלֵא שֶׁל כַּחוֹת הַטּוֹמָאָה.

אדון עולם ועבדו

פי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשבעת יצא לחפשי... אם בגפו יבא בגפו יצא אם בעל אשה... ויצאה אשתו עמו. אם אדניו יתן לו אשה וילדה לו בנים... האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא יצא בגפו. ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי ואת בני לא יצא חפשי. והגישו אדניו אל הא-להים והגישו אל הדלת או אל המזוזה ועבדו לעלם.

דרש בעל המושב זקנים -

פי תקנה עבד עברי - במלכו של עולם הכתוב מדבר.

לפי שישראל קניינו של הקב"ה שנאמר עם זו קניתי (לעיל טו, טז).

שש שנים יעבד - ועד ששים שנה שהיה חיותו ותוקפו של אדם שנאמר תבוא בכלח אלי קבר (איוב ה, כו).

ובשבעת יצא לחפשי - כלומר לאחר שבועים שנה נפטר מן העולם ונעשה חפשי מן המצות שנאמר ועבד חפשי מאדניו (איוב ג, יט).

אם בגפו יבא בגפו יצא - אם הולך בעולם הזה בלא תורה ומצוות יצא בגפו בלא זכות.

אם בעל אשה - שעסק בתורה שנמשלה לאשה שנאמר אילת אהבים ויעלת חן ודדיה ירוף בכל עת באהבתה תשגה תמיד (משלי ה, יט).

ויצאה אשתו עמו - התורה מלוותו בשעת פטירתו של אדם (אבות פ"ו) אין מלוין לו כסף וזהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים.

אם אדניו יתן לו אשה - שזכה לתורה.

וילדה לו בנים - שזכה לעשות תלמידים שנקראו בנים שנאמר הנה אנכי והילדים (ישעיהו ח, יח), ועוד ארז"ל (סנהדרין צט): כל המגדל בנו של חברו לתלמוד תורה כאלו ילדו.

ואם לכל זה זכה הקב"ה ואינו עוסק בה לשמה כי אם ליטול שכרה עטרת האשה וילדיה תהיה לאדניה, כלומר שהתורה נקראת על שמו של הקב"ה שנאמר כי אם בתורת ה' חפצו (תהלים א, ב).

אבל אם היה הוגה בה לשמה, אז היתה נקראת על שמו שנאמר (שם) ובתורתו יהגה יומם וליילה.

והוא יצא בגפו - בלא זכות, שכל מי שעוסק בתורה שלא לשמה, התורה נעשה לו סם המות.

ואם אמר יאמר העבד, בעולם הזה אהבתי את אדני, ואני עוסק בתורה מאהבתו של מקום.

את אשתי, ומאהבת התורה.

ואת בני, ואת התלמידים לשמה.

לא יצא חפשי. אפילו בקבר שנאמר בשכבך תשמור עליך (משלי ו, כב) בקבר. ועוד כתיב ירננו על משפכותם (תהלים קמט, ח), ואמרנו במועד קטן (כט). תלמיד חכם אין לו מנוחה אפי' בעולם הבא שנאמר ילכו מחיל אל חיל (תהלים פד, ח).

והגישו אדניו אל הא-להים - זוכה לראות פני שכינה שנאמר יראה אל אלהים בציון (שם).

והגישו אל הדלת - כי זה השער לה' צדיקים יבאו בו (תהלים קיח, כ).

או אל המזוזה - שנאמר אשרי אדם שמע לי לשקד על דלתתי יום יום לשמר מזוזת פתחי (משלי ח, לד), ולא עוד אלא שמטייל בגן עדן ממתיבתא למתיבתא שנאמר לשקד על דלתתי יום יום.

ועבדו לעלם - לתחיית המתים, שהוא עולם שאינו כלה, שנאמר כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה... כן יעמד זרעכם ושמכם (ישעיהו סו, כב).

לשמור על החיים כל החיים

מלאכתך ודמעתך לא תאחר בכור בניה תתן לי כן תעשה לשרך לצאנך שבעת ימים יהיה עם אמו ביום השמיני תתנו לי (שמות כב, כח-כט)

וזה לשון בעל השפתי כהן:

מלאכתך ודמעתך לא תאחר - יש אומרים שתלאה עצמך ותרבה בבכיה ותוריד דמעות שיעור מחוי העוונות, שהעוונות נקראים אבנים שנכשל בהם, ועליהם אמר אבנים שחקו מים (איוב יד, יט), אבני נגף שחקו מים הם מימי העין שהן הדמעות, לא תאחר עד זמן הזקנה, כי אולי לא יהיה בהם שיעור למחות.

בכור בניה, כלומר בזמן בחרותך בעוד שיצרך שהוא הבכור בבטנך כשנבנה גופך, שהוא בא לאדם קודם יצר הטוב לזה נקרא בכור.

תתן לי תכניעהו לעבודתי.

כן תעשה לשרך, לשרך כתיב, ליצר השורר עליך, לצאנך לאבדך.

שבעת ימים הם ימי שנותינו בהם שבעים שנה.

יהיה עם אמו גימטריא זקן, כלומר עד זמן הזקנה צריך אתה לטרוח עם היצר הרע.

ואחר שהוא בן שמונים שנה תתנו לי, מלובן וטהור ונקי ותתנו לי בסבר פנים מבלי בושה ומבלי כלימה.

דְבָרֵי יִשְׂרָאֵל

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ לְעֵיִרֵי הַעֲאֵן

גליון תל"ז 437

ערוך ע"י ישראל שלום דבורץ
בהוצאת מכון דברי יושר

פְּרִשְׁת מְשֻׁפְּטִים תְּשֻׁפ־ה

בְּיָה בַּפְּרִשְׁתָּה

תְּמִצִּית דְּבָרֵי הַפְּרִשָּׁה בְּשֻׁלוֹב פְּרוּשִׁים וְדְרוּשִׁים

לְדִים וְקָרִים וְחִבִּיבִים!

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ נִקְרָאת גַּם הַמְצוּוֹת, עַל שֵׁם חֲמִשִּׁים וְשָׁלֹשׁ הַמְצוּוֹת הַמְפֻרְסָוֹת בָּהּ, לֹא נִצְלַח לְפָרֵט אֶת כָּל־מֵאֵמֶר זֶה אֲךֹן נִשְׁתַּדֵּל לְהַזְכִּיר אֶת רֵבֶן וְלִפְרֵט יוֹתֵר אֶת הַמְצוּוֹת הַרְבּוֹת הַעוֹסְקוֹת בְּעִנְיָנִים שְׁבִין אֲדָם לְחִבְרוֹ, דִּינֵי מְמוֹנוֹת וְנִזְיָקִין.

הַפְּרִשָּׁה נִפְתַּח בְּדִינֵי שְׁחֵרוֹר שֶׁל עֶבֶד עֲבָרִי, כְּדֵי שְׁנִזְכֹּר שֶׁעַד לֹא מִזְמַן עֶבְדִים הָיִינוּ בְּמִצְרַיִם וְעַל כֵּן הַתּוֹרָה מְצַוָּה אוֹתָנוּ לְנַהֵג בְּכַבּוּד בְּעֶבֶד וּבְאֵמָה עֲבָרִים, וְלִשְׁלֹחַם חֶפְזֵי בִשְׁנֵה הַשְּׁבִיעִית, וְהַקְדִּימָה הַתּוֹרָה מְצַוָּה זֹכֵר לְכָל שְׂאֵר דִּינֵי הַמְמוֹנוֹת הַמְפֻרְסָוִים בַּפְּרִשָּׁה, לְלַמְדָנוּ לְהַעֲדִיף תְּמִיד אֶת הַמַּשָּׂא וּמִתּוֹן וְהַמְסַחֵר עִם אַחֵינוּ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

הַתּוֹרָה מְפָרֶשֶׁת אֶת דִּינֵי שֶׁל הַעֶבֶד שְׂאֵינוּ רוֹצֶה לְצַאת לְחֶפְזֵי, אֲשֶׁר רוֹצֵעִים אֶת אֲזָנוֹ לְהַזְכִּירוֹ אֶת הַיְעוּד הָאֲמִתִּי שֶׁל יְהוּדֵי בְּעוֹלָם הַזֶּה - לְהִיּוֹת עֶבֶד לְמֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא עֶבֶד לְעֶבְדִים.

נִלְמַד אֶת דִּינֵי אֵמָה עֲבָרָהּ אֲשֶׁר אָבִיהָ מְכָרָה, עַל הַקּוֹנָה לְזָכֹר שְׂאֵמָה זֹכֵר בֵּת יִשְׂרָאֵל הִיא, וְעַל כֵּן לְכַבְּדָהּ כְּבוֹד הַקְּרָאִי לָהּ, וְעַל כֵּן לְאַחֵר שֵׁשׁ שָׁנִים אוֹ בְּהַגִּיעָה לְגִיל שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה עָלָיו לְשַׁחֲרָהּ אִם לֹא יִשְׁאַנָּה לְאִשָּׁה אוֹ יִשְׁאַנָּה לְבָנוֹ.

הַפְּרִשָּׁה מְמַשֵּׁכָה בְּפְרוּט דִּינֵי אֲדָם הַמַּזִּיק אֶת גּוֹפוֹ שֶׁל הַזּוֹלָת, בְּתַשְׁעָה מִקְרִים.

א. הַהוֹרֵג יִשְׂרָאֵל בְּמִזֵּד - חֲטָב מִיתָה.
ב. הַהוֹרֵג יִשְׂרָאֵל בְּשִׁגְגָה - חֲטָב גְּלוֹת בְּעִיר מִקְלָט.

ג. הַמְכָּה אֶבִּיו אוֹ אִמּוֹ וּפְצַע אוֹתָם - חֲטָב מִיתָה.

ד. הַגּוֹנֵב נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל - חֲטָב מִיתָה.
ה. הַמְקַלָּל אֶת אֲבִיו אוֹ אֶת אִמּוֹ - חֲטָב מִיתָה.

ו. הַמְכָּה אֶת חִבְרוֹ וְגָרָם לוֹ חֲבָלָה אוֹ צַעַר חֲטָב לְשֵׁלֶם חֲמִשָּׁה סוּגֵי תְּשֻׁלוּמִים, לְעֵתִים אֶת כָּל־מֵשֻׁפְּטֵי הַמְּשֻׁפְּטִים רַק אֶת חֲלָקָם, הַתְּשֻׁלוּמִים הֵם עֲבוּר נִזְקָה, צַעַר, הוֹצָאוֹת רַפּוּי, שְׁבָת - דְּמֵי בְּטוֹל מִלְּאֲכָתוֹ, וְדַמֵּי בְּשֵׁתוֹ.

הַשְּׁלִישִׁית, יִשְׁלַם בְּעָלָיו אֶת מְלוֹא הַנֶּזֶק. ג. הַגּוֹנֵב שׁוֹר אוֹ כֶּבֶשׂ וּשְׁחָטוֹ אוֹ מְכָרוֹ, יִשְׁלַם הַגּוֹנֵב פִּי חֲמִשׁ מִדְּמֵי הַשׁוֹר וּפִי אַרְבַּע מִדְּמֵי הַשֶּׂה, תְּשֻׁלוּמִים אֵלוֹ נִקְרָאִים "תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבַּעָה וְחַמְשָׁה".

ד. דִּין "בָּא בְּמַחְתָּרָת", גָּנַב הַנֶּזֶקֶס לְבִית לְגָנֵב כְּאֲשֶׁר יֵשׁ שָׁם אֲנָשִׁים וְנִכְרֵי הַדְּבָר שָׁם וְתִנְגְּדוּ לוֹ הוּא מְסַגֵּל לְהַרְוֵג, מְתִיכָה הַתּוֹרָה לְהַרְוֵג כְּדֵי לְהַנְצִיל, וְלֹא רַק אִם בָּא לְהַרְוֵג מִתֵּר הַשְּׂפִים עָלָיו וְלְהַרְוֵג, אֲלֹא כָּל אֶחָד הַמְצִיק לְזוֹלָתוֹ מִתֵּר לְמַנוּעַ אֶת הַהֲצָקָה עַל יְדֵי הַשְּׂבָה לְמַצִּיק בְּאוֹתָהּ מְטַבֵּעַ, וְלֹא כְּדֵי שְׂתַתְּפֶתָּה מְרִיבָה וּמַחְלֶקֶת גְּדוֹלָה מִכֵּן אֲלֹא רַק כְּדֵי לְמַנוּעַ אֶת הַמְשַׁךְ הַהֲצָקוֹת וְהַנֶּזֶקִים.

ה. דִּין "תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל", אֲדָם שֶׁהוֹכַח שֶׁהוּא גָּנַב, יִשְׁלַם עַל גְּנֻבָתוֹ פִּי שְׁנַיִם מְשׁוּוֵי חֲחֻפֵי.

ו. אִם בְּהִמְתּוֹ שֶׁל אֲדָם הִזִּיקָה עַל יְדֵי שְׂאֲכָלָה מִזוֹן שֶׁל אַחֵר, יִשְׁלַם בְּעַל הַבְּהֵמָה אֶת מַה שֶׁהִזִּיקָה בְּהִמְתּוֹ.

ז. אֲדָם שֶׁהִדְלִיק אֵשׁ בְּרִשׁוֹתוֹ וְלֹא הִשְׁגִּיחַ עָלֶיהָ וְהָאֵשׁ הַתְּפִשְׁטָה וְהִזִּיקָה, יִשְׁלַם הַמְּבַעֵיר אֶת מְלֵא סְכוּם הַנֶּזֶק.

בְּהַמְשַׁךְ, מְפָרֶשֶׁת הַתּוֹרָה אֶת דִּינֵי אַרְבַּעַת הַשׁוֹמְרִים, שׁוֹמֵר חֲנֹם וְשׁוֹמֵר שָׂכָר, שׁוֹכֵר וְשׁוֹאֵל.

נִקְרָא גַם עַל דִּינֵי מִפְתָּה וּמְכַשְׁפָּה וְהַאֲסוּר לְחִיּוֹת חַיִּים שֶׁל בְּנֵי אֲדָם עִם בְּהֵמָה, וְכֵן אֲסוּר הַקְּרִיבָת כֶּרֶבֶן לְעַבְדוֹתָהּ זָנָה וְהַעֲנֵשׁ הַכְּרוֹת בְּכֵן.

הַתּוֹרָה מְזַכֵּרָה וּמְזַהֵרָה עַל הַיַּחֲסֵחַ הַנֶּזֶקֶשׁ מֵאֲתָנוּ אֵל הַגֵּר וְעַל הַזְּהִירוֹת הַגְּדוֹלָה הַמְּטַלָּת עָלֵינוּ מְלַצֵּעַר אֲלֵמָנָה וְנִתּוּם בְּנוֹסָף לְאֲסוּר הַכְּפָלִי לְצַעַר יְהוּדִי.

נִקְרָא עַל מְצַנָּה גְּדוֹלָה וְחֲשׁוּבָה שֶׁל הַלְּנָאוֹת כְּסָף לְיְהוּדֵי הַנֶּזֶקֶךְ וְעַל הַדִּינִים וְהַצִּוּוִּים הַכְּרוּכִים בָּזָה, כְּגוֹן שְׁלֹא לְתַבְּעַ מִמֶּנּוּ אֶת הַכְּסָף בְּחִזְקָה אֲפִילוֹ שֶׁהִגִּיעַ זְמַן הַפְּרָעוֹן, וְלֹא לְקַחַת רֹחַ עַל הַהַלְּנָוָה - רַבִּית וְנִשְׁךְ.

נִלְמַד גַּם עַל כֵּן שֶׁלְּמַלְנָה מִתֵּר לְקַחַת מְשֻׁכּוֹן מִהַלְּנָוָה וּבְמִקְרִים מְסִימִים מְצַנָּה הַמְּלָנָה לְהַחֲזִיר אֶת הַמְשֻׁכּוֹן לְלִנְיָה בְּשַׁעוֹת וּבְזַמְנִים שֶׁהוּא זָקוּק לוֹ לְצַרְךְ נְהוּל חֲנִיו הַתְּקִינִים,

ז. הַמְכָּה אֶת עַבְדּוֹ הַכְּנַעֲנִי, וּמֵת הַעֶבֶד מִיָּד - חֲטָב מִיתָה. אֲךֹן אִם מֵת הַעֶבֶד רַק לְאַחֵר מִסְּפָר יָמָיו, פְּטוּר הָאֲדוֹן.

ח. אֲדָם הַמְכָּה אֲפִילוֹ בְּשׁוּגָג אִשָּׁה מְעַבְרָת, כְּגוֹן בְּמַחְלָךְ קִטְטָה עִם אֲדָם אַחֵר, וּבְגָלַל הַמְכָּה נוֹלַד יָלַד מֵת, עָלָיו לְשַׁלֵּם קֶנֶס. וּבְמִקְרָה שְׁגָם הָאִשָּׁה נִזְקָה, יִשְׁלַם הַמְכָּה כְּדִין הַמְכָּה אֶת חִבְרוֹ.

ט. הַמְכָּה אֶת עַבְדּוֹ הַכְּנַעֲנִי, עַד שְׂאֲבַד הַעֶבֶד אֶת אֶחָד מֵאֲבָרָיו, יִצַּא הַעֶבֶד לְחֶפְזֵי.

לְאַחֵר שֶׁפְּרִטָה הַתּוֹרָה דִּינֵי אֲדָם הַמַּזִּיק אֲדָם, מְפָרֶשֶׁת הַתּוֹרָה דִּינֵי שׁוֹר הַמַּזִּיק אֲדָם, אִם הִרְג אֶת הָאֲדָם - יִהְרַג הַשׁוֹר, וְאִם הַשׁוֹר מוּעַד שְׂכָבֵר הִרְג שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, גַּם בְּעָלָיו יִשְׁלַם תְּשֻׁלוֹם הַנִּזְקָא כְּפָר, וְאִם הַשׁוֹר רַק הִזִּיק אֶת הָאֲדָם, יְקַבֵּל הַנֶּזֶק תְּשֻׁלוֹם עֲבוּר הַנֶּזֶק.

הַתּוֹרָה מְמַשֵּׁכָה לְפָרֵט אֶת דִּינֵי נִזְיָקִין כְּגוֹן שְׂמִמוֹנוֹ שֶׁל אֲדָם שֶׁהִזִּיק אֶת מְמוֹנוֹ שֶׁל הַזּוֹלָת, שֶׁהַמְכָּה הַמְּשַׁתֵּף שְׁלֶהֶם שְׂדֵרְכָם לְהִזִּיק וּשְׂמִירָתָם מְטַלָּת עַל בְּעִלְיָהֶם, וְכֵן אֶת דִּינֵי אֲדָם הַגּוֹנֵב מְמוֹן.

א. הַחוֹפֵר בּוֹר בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים וְנִפֵּל לְתוֹכּוֹ שׁוֹר אוֹ חֲמוֹר וְנִזְקָ.

ב. שׁוֹר תָּם שֶׁלֹּא נִגַּח שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, שְׁנִיחַ שׁוֹר אַחֵר, יְקַבֵּל בְּעַל הַשׁוֹר הַנֶּזֶק תְּשֻׁלוֹם עַל סֵךְ מַחְצִית הַנֶּזֶק וְלֹא יוֹתֵר מִשְׁוֵיוֹ שֶׁל הַשׁוֹר הַמַּזִּיק, לְדִגְמָא, אִם עָרְכוּ שֶׁל הַשׁוֹר הַמַּזִּיק הוּא חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים, וְהַנֶּזֶק שֶׁהוּא גָרַם מְעַרְכֵךְ בְּמֵאָה וְאַרְבַּעִים שְׁקָלִים, עָרְכוּ שֶׁל "חֲצֵי הַנֶּזֶק" הוּא שְׁבַעִים שְׁקָלִים, אֲךֹן הַנֶּזֶק יְקַבֵּל רַק חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים כִּי זֶה שְׁוֵיוֹ שֶׁל הַשׁוֹר הַמַּזִּיק, דִּין זֶה הוּא רַק בְּשׁוֹר תָּם וְלֹא בְּשׁוֹר מוּעַד.

אִם הַשׁוֹר מוּעַד, כְּלוֹמֵר שְׁנִיחַ בְּפַעַם

הַמִּשְׁרָה מִה בַּפְּרָשָׁה

תְּמִצִּית דְּבָרֵי הַפְּרָשָׁה בְּשִׁלּוּב פְּרוּשֵׁים וְדַרוּשֵׁים

שְׁתֵּי מִצְוֹת נֹסְפוֹת נֶאֱמָרוֹת בְּחִלְקָה הָאֲחֵרוֹן שֶׁל הַפְּרָשָׁה בְּהִתְחַסֵּס לְבוֹאֵם הַעֲתִידִי שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֶל הָאָרֶץ, שֶׁלֹּא לְכָרוֹת בְּרִית עִם שִׁבְעַת הָעַמְּמִין, וְלֹא לְהוֹשִׁיב עֲבוֹדָה זָרָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

בְּחִלְקָה הָאֲחֵרוֹן שֶׁל הַפְּרָשָׁה נִקְרָא עַל הַמְּבַטְחָה שֶׁה' מְבַטֵּים לְיִשְׂרָאֵל לְחַבִּיאִים אֶל הָאָרֶץ, וּבִתּוֹךְ הַדְּבָרִים רוֹמְזֵת הַתּוֹרָה שֶׁבְּגִלְל חֲטָאֵי יִשְׂרָאֵל כְּנִיסַתָּם לְאֶרֶץ לֹא תִהְיֶה בְּדָרְךְ הַנִּעְלָה בְּיוֹתֵר כְּשֶׁה' בְּרָאֵשׁ, אֲלֵא עַל יְדֵי מַלְאָךְ. יַחַד עִם זֶה הַתּוֹרָה מְזַהֵרָה אֶת יִשְׂרָאֵל כִּי בְּבוֹאֵם אֶל הָאָרֶץ לֹא יַעֲשׂוּ כְּמַעֲשֵׂי הַגּוֹיִים, וּבְזָכוֹת שֶׁיַּעֲשׂוּ אֶת רְצוֹן ה' הֵם יִבְרָכּוּ וְלֹא יִפְגְּעוּ בָּם חוֹלְיִים וְיִאֲרִיכוּ יָמִים הֵם וּמְמוֹנִים.

בְּאוֹתוֹ עֲנִין מִתְאַרְתְּ הַתּוֹרָה אֶת הַדְּרָךְ בְּהַתְּכַבֵּשׁ הָאָרֶץ לְפָנֶיהֶם, כְּאִשֶּׁר הַצְּרָעָה תִּטִּיל אֶרֶץ בְּעֵינֵי הָאֲמוֹת וְהֵם מֵתִים, אֲךְ יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ לֹא יִגְרְשׁוּ מִן־הָאָרֶץ, אֲלֵא מֵעַתָּה מְעַט, כְּדֵי שֶׁלֹּא תִּהְיֶה הָאָרֶץ לְשִׁמְמָה שׁוֹרְצֶת חַיִּים.

בְּסִיּוּם הַפְּרָשָׁה חוֹזְרֵת הַתּוֹרָה אֶל הַיָּמִים שֶׁלִּפְנֵי מִתּוֹן תּוֹרָה, בְּד' סִיּוּן אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַשָּׁה לְעֵלוֹת אֶל הַר סִינַי, וְיַחַד אֵתוֹ אֶהְרֹן וְנָדָב וַאֲבִיהֶם וְשִׁבְעִים מְזֻקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נִשְׁאָרִים וּמִשְׁתַּחֲוִיִּים מִכְּחוּךְ, וּמַשָּׁה נִגַּשׁ לְבַדּוֹ אֶל הַעֲרֶפֶל.

בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם חוֹזֵר מֹשֶׁה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִצְוָה אוֹתָם עַל הַהֲכָנוֹת לְמִתּוֹן תּוֹרָה, וְחוֹזֵר לָהֶם עַל הַמִּצְוֹת שֶׁהֻצְטְוּ קִדְּם וְהָעַם מְקַבְּלִים אֶת הַדְּבָרִים וּמִתְחַבְּבִים לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ה'.

לְאַחַר מִכּוֹן כּוֹתֵב מֹשֶׁה אֶת הַתּוֹרָה מְבַרְאֵשִׁית וְעַד לְיוֹם מִתּוֹן תּוֹרָה וְאֵת הַמִּצְוֹת שֶׁהֻצְטְוּ בְּמַרְכָּה, וּבִבְקָר הַמִּסְחָרְתָּ בְּה' בְּסִיּוּן, מְשַׁכְּיִים מֹשֶׁה וּמִקְרִיב קַרְבָּנוֹת וּמִזָּה מִדְּמַם עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּדֵי לְהַכְנִיסֵם בְּבְרִית ה', וְהָעַם שׁוֹבִים וְאוֹמְרִים כָּל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע".

הַפְּרָשָׁה מְסַתְּיֶמֶת בְּעֵלְמֵת מֹשֶׁה לְהַר סִינַי לְאַחַר מִתּוֹן תּוֹרָה לְמַשָּׁךְ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה כְּדֵי לְקַבֵּל בְּסוּפֹם אֶת לוחֹת הַבְּרִית, וּבְגִתִּים הוּא מִמְּנָה אֶת הַזְּקֵנִים שֶׁיִּשְׁפְּטוּ אֶת הָעַם עַד שֶׁיִּשְׁוֹב, וּבְכָל אוֹתָהּ הַעֵת יְהוֹשֵׁעַ בֶּן נוּר מִשְׁרָתוֹ שֶׁהִתְלַוָּה אֵלָיו נוֹתֵר לְמַרְגְּלוֹת הַהַר בְּהִמְתַּנְּה לְרַדְתּוֹ שֶׁל רִבּוֹ לְאַחַר אַרְבָּעִים יוֹם.

מִצְוָה נֹסְפֶת שֶׁנִּלְמַד בְּעֲנִין זֶה, הִיא הַמִּצְוָה שֶׁלֹּא לְשַׁנּוֹת מִצְוֹת הַדִּין בְּגִלְל רַחֲמִים שֶׁמִּתְעוֹרְרִים בְּלִב הַדִּין עַל בַּעַל דִּין עֲנִי אוֹ מִסְכֵּן, אֲלֵא כָּל דִּין יְהֵא נִדוֹן לְאַמִּיתוּתוֹ.

גַּם צוּיִי זֶה נֶאֱמַר לֹא רַק לְדִינִים אֲלֵא גַם לְכָל אֲדָם שְׂרוּאָה שֶׁנַּעֲשֶׂה עֲנַל לְאוֹלָת, אֵינן לוֹ לְרַחֵם עַל עוֹשֵׂה הַעֲנַל בְּגִלְל מִסְכְּנוֹתוֹ וְלִהְיֶיךָ אֶת מַעֲשָׂהוּ בְּגִלְל מִסְכְּנוֹתוֹ, וְהַדְּבָר מִצוּי בְּחִסְרֵי הַיָּדִיעָה כְּאִשֶּׁר עֲנִי רַב עִם עֲשִׂיר שֶׁלֹּא בְּצִדְקָה, וּמִתּוֹךְ שֶׁלֵּב הָאֲנָשִׁים מִתְמַלֵּא רַחֲמִים עַל הָעֲנִי, דְּנִים אֶת הָעֲשִׂיר לְחוֹבָה עַל לֹא עֲנַל בְּכַפּוֹ.

מִתּוֹךְ מִצְוָה זוֹ שֶׁל הַמַּלְכֵת הַחֲלָקָה עַל הַכְּנָשׁ, מִצְוָה אוֹתָנוּ הַתּוֹרָה בְּמִצְוֹת הַשְּׁבֵת אֲבָדָה וְסִיעָה בְּהַקְמַת מַשָּׂא אֲפִילוֹ שֶׁל יְהוּדֵי שְׂרָחֲמָנָא לִיְצַלֵּן הַתְּדַרְדָּר לְדִיּוֹטָא נְמוּכָה שֶׁמִּתֵּר לְשׁוֹנָא.

בְּשִׁלְשֵׁת הַפְּסוּקִים הַבָּאִים הַתּוֹרָה מִצְוָה אֶת הַדִּינִים שֶׁלֹּא לְהַטּוֹת אֶת הַדִּין מִשׁוּם סִבָּה שֶׁהִיא, לְהַתְּחַכֵּךְ מִהַשְּׁקָר, לֹא לְהַפְּךָ אֶת דִּינֵי שֶׁל מִי שֶׁנִּצְאָ זָכַי בְּדִינֵי נְפִשׁוֹת וְלֹא לְקַחֵת שִׁחַד בְּשׁוּם צוּרָה שֶׁהִיא וְאֲפִילוֹ לְשֵׁם קִיּוּם מִשְׁפַּט צִדְקָה.

וְשׁוֹב חוֹזְרֵת הַתּוֹרָה עַל הָאִסוּר לְצַעַר אֶת הַגֵּר, וְזוֹ עוֹד פֵּעַם מִתּוֹךְ שְׁלוּשִׁים וְנִשְׁשׁ פְּעַמִּים שֶׁמִּזְהִיכָה עַל כֵּךְ הַתּוֹרָה וּפְעַמִּים מִהֵם בְּפְרָשְׁתָּנוּ.

נִקְרָא עַל מִצְוֹת הַשְּׂמִיטָה וְשִׁמְרֵת הַשְּׁבֵת, וְכַתְּבָה אוֹתָם הַתּוֹרָה סְמוּכִים זֶה לְזֶה לְלַמְּדֵנוּ שֶׁגַּם בְּשִׁנַּת שְׁבֵת הָאָרֶץ חַיָּבִים לְשַׁמּוֹר אֶת יוֹם הַשְּׁבֵת.

הַתּוֹרָה מְזַהֵרָה אוֹתָנוּ לְקַיֵּם אֶת כָּל מִצְוֹת הַעֲשֶׂה שְׁצוּתָהּ וְלִהְיֶיךָ מְלַהֲפִיר בְּפִינוּ שְׁמוֹת שֶׁל עֲבוֹדָה זָרָה וְאֲפִילוֹ לְצַרְךְ סִיּוּן דְּרָךְ, וְכֵן לֹא לַעֲשׂוֹת שְׁתַּפּוֹת עִם גּוֹי כְּדֵי שֶׁלֹּא יִגִּיעַ מִכֵּךְ לִידֵי שְׁבוּעָה בְּשֵׁם עֲבוֹדָה זָרָה.

נִקְרָא עַל מִצְוֹת עֲלִיָּה לְכַנֵּל בְּשִׁלְשׁ רְגָלִים, מִצְוָה הַמְּטַלֵּת עַל כָּל זָכָר מִיִּשְׂרָאֵל, וְעַל הָאִסוּר לְשַׁחוּט קַרְבָּן פֶּסַח בְּעוֹד שֵׁשׁ בְּרִשְׁתָּנוּ חִמָּץ שֶׁלֹּא הַתְּבַעֵר.

מִצְוָה נֹסְפֶת בְּדִינֵי קִדְּשִׁים לְמַדְנוּ בְּפְרָשָׁה, שֶׁלֹּא לְהוֹתִיר אֶת חֶלֶב הַשְּׂרָבֵן מִיּוֹם אֶחָד לְמִסְחָרְתּוֹ, אֲלֵא לְהַעֲלוֹתוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ לְכָל הַמִּאֲחֵר עַד לְפָנֵי עֲלוֹת הַשָּׁחַר.

עוֹד מִצְוָה אוֹתָנוּ הַתּוֹרָה לְחַבִּיאֵי אֶת הַבְּפוּרִים לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וּמִזְהִיכָה אוֹתָנוּ בְּפֵעַם הַרְאִשׁוֹנָה מִתּוֹךְ עוֹד פְּעַמִּים מְלַבֵּשׁ לְבָשֶׁר בְּחֶלֶב אוֹ לְאֶכּוֹל אוֹ לְהַנּוֹת מִהַתְּעַרְבֵת.

וּבִתּוֹךְ כֵּךְ מְדַגִּיֶשׁה הַתּוֹרָה אֶת גְּדֵל הַהִירוֹת הַנִּדְרָשִׁת מֵאֲתָנוּ שֶׁלֹּא יִגְרַם צַעַר לְלוֹהַ בְּגִלְל הַמִּשְׁכּוֹן שֶׁנִּמְצָא בְּיַד הַמְּלָכָה.

נִקְרָא עַל גְּדֵל הַהִירוֹת הַמְּטַלֵּת עֲלֵינוּ בְּכַבּוֹדָם שֶׁל הַדִּינִים וּמִלְךְ יִשְׂרָאֵל וְהָאִסוּר לְקַלְלֵם חֵס וְשְׁלוֹם וְלִהְקַל בְּכַבּוֹדָם.

נִלְמַד עַל מִצְוֹת הַהַקְפָּדָה בְּסִדְר וְתִינַת מִתְּנוֹת הַכְּהוֹנָה מִהַצּוּמָה, בְּתַחֲלָה בְּפוּרִים וְאַחַר כֵּךְ תְּרוּמָה.

הַתּוֹרָה חוֹזְרֵת וּמְזַכֵּרָה אֶת מִצְוֹת פְּדִיּוֹן הַבֶּן הַסְּבּוּר כְּדֵי לְלַמְּדֵנוּ שֶׁבְּדוּמָה לְפִדְיוֹן הַבֶּן שֶׁנַּעֲבַד רַק לְאַחַר שֶׁעָבְרוּ שְׁלוּשִׁים יוֹם מִלְּבִדְתּוֹ, כֵּךְ גַּם צְרִיךְ בַּעַל בְּכוֹר הַכְּבָשִׁים וְהַעֲזִים לְטַפֵּל בְּכוֹר בְּשִׁלְשֵׁים יוֹם הַרְאִשׁוֹנִים וְאַחַר כֵּךְ נוֹתְנוּ לְפָתָה.

עוֹד צוּתָהּ הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרָא לְאַחַר שֶׁיַּעֲבְרוּ שְׁבַע יָמִים מִהַמְּלִטָה מִתֵּר לְשַׁחוּט אֶת בֶּן הַבְּהֵמָה אוֹ לְהַקְרִיבוֹ קַרְבָּן.

מְזַכֵּרָה לָנוּ הַתּוֹרָה שֶׁאֲנַחְנוּ זְכִינוּ לְהַתְּקַרֵּב לְהַשֵּׁם וְתִבְרַךְ וְלִהְיוֹת עִם קְדוֹשׁ, אֲךְ כְּדֵי לְהִיּוֹת קְדוֹשִׁים מְדַגִּיֶשׁ הַשֵּׁם וְתִבְרַךְ שֶׁעֲלֵנוּ לְהַתְּנַגֵּף מֵאֲכִילַת נְבִלוֹת וְטִרְפוֹת, וְאֵת בְּשֶׁר הַטִּרְפוֹת מְשִׁלְכִים לְקִלְבִּים בְּשֶׁכֶר זֶה שֶׁהֵם לֹא תִרְצוּ אֶת לְשׁוֹנֵם לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרִים בְּלִיל הַפֶּסַח, וּמִכָּאֵן לְמַדְנוּ דְּבַר גְּדוֹל, שֶׁאֵין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַפָּח שֶׁכֶר כָּל בְּרִיָּה וּבְרִיָּה, אֲפִילוֹ אִם כָּלֵב שֶׁעֲשֶׂה מַעֲשֶׂה טוֹב, יִזְכֶּה לְשַׁכֵּר עַל כֵּךְ.

נִקְרָא גַם עַל אֶחָד הַלְּאוּוֹן הַמְּזַהֵרִים מִלְּקַבֵּל לְשׁוֹן הַכַּעַב בְּאִסוּר, וְעַל הַצּוּי הַמְּטַל עַל הַדִּין שֶׁלֹּא יִשְׁמַע אֶת טַעֲנַת בַּעַל דִּין אֶחָד שֶׁלֹּא בְּפָנֵי בַּעַל הַדִּין הַשָּׂנִי, צוּיִי זֶה אֵינוֹ רַק עַל דִּין אֲלֵא הוּא צוּיִי לְכָלֵם שֶׁלֹּא לְשַׁמּוֹעַ דְּבַר רַע עַל הַזֵּלוֹת אֲלֵא אִם כֵּן יִשׁ תּוֹעֵלֵת בְּרוּכָה מְשִׁמִּיעָה זוֹ, וְעַל הָאִסוּר לְקַבֵּל אֶת עֲדוּתוֹ שֶׁל אֲדָם רָשָׁע הַפְּסוּל לְעֲדוּת אֲפִילוֹ עַל דְּבַר אֱמֶת, וְכֵן עַל הַצְּטָרְפוֹת לְהַעֲיִד עֲדוּת אֱמֶת עִם עַד שֶׁבְּעֲצָמוֹ לֹא רָאָה אֶת הַמַּעֲשֶׂה וּמַעֲיִד בְּלִי שְׂרָאָה.

נִמְצָא צוּיִים נֹסְפִים כִּיצַד הַדִּינִים מְכַרְיָעִים אֶת הַדִּין בְּמַקְרָה שֶׁל מַחֲלַקֵת בִּינֵיהֶם בְּדִינֵי נְפִשׁוֹת וּבְדִינֵי מִמוֹנוֹת, גַּם צוּיִי זֶה אֵינוֹ מִיְחַד רַק לְדִינִים בְּבֵית הַדִּין אֲלֵא עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהַזְהִיר וּלְהַשְׁמִיר מִהָאִסוּר לְהַצְּטָרְפוֹת לְרָשָׁעִים שְׁעוֹשִׁים שֶׁלֹּא כְּדִין אֲפִילוֹ אִם הֵם רַבִּים וְאֲנַחְנוּ מִן הַמַּעוּט.